

Estonia-teatterin mezzosopraano Leili Tammel oli Mai Murdmaan Lorca-baletin tähti.

Missä viipyy tanssin perestroika *Vuosi Suomi 27.5.*

Estonia-baletti vanhoilla urilla

Perestroikan myötä kiinnostus myös Baltian maiden kulttuuritarjontaan ulkomailla on lisääntynyt. Estonia-balettikin, joka ei juuri ole päässyt länessä Suomea kauemmas esiintymään, on kutsuttu kesällä Italiaan.

Torstaina päättyneen Helsingin vierailun perusteella kuitenkin näyttää siltä, että Viron tunnetuin balettiryhmä ja sen ohjelmisto kaipaavat voimaperäistä uudistusta; näin vanhakantaisella ja puolihuolimattomasti esitetyllä ohjelmalla ei länsimaista yleisöä valloiteta.

On hiukan murheellista huomata, että samaan aikaan kun Viron musiikki porhaltaa kansainvälisille areenoille mukavassa myötätulessa — kiitos muun muassa virolaisen musiikin erinomaisten kapellimestari-lähettiläiden Neeme Järven ja Eri Klasin — tanssitaide on jämähtänyt paikoilleen, eikä sillä tunnu olevan uutta annettavaa yleisölle.

Sama johtaja liian kauan

Estonia-teatterin pääkoreografi Mai Murdmaa on aivan liian kauan ja yksinvaltaisesti hallinnut virolaisen tanssin kenttää. Aika on kulkenut 60-luvun virolaisen baletin uudistajan ohi, eikä hänen varjostaan ole päässyt esille nuoria tekijöitä.

Luumusilmästä ei tietenkään voi pelkäästään tanssitaiteilijoita syyttää. Neuvostoliittolainen baletti-ideologia on ollut siinä määrin musertava, etteivät uudet aiheet ja ilmaisukeinot ole päässeet puhkaisemaan pinnallisen sankari-

myytin ja yhteiskuntamyönteisyyden kuplaa.

Pieni toivo muutoksesta kyttee nyt kun Estonia-baletin muutamat tanssijat ovat päässeet opiskelemaan moderneja tekniikoita ja koreografiaa pohjoismaihin. Eri asia sitten, nouseeko heidän joukostaan vahvoja, uudistuskkyisiä persoonallisuuksia, ja saavatko he tilaa kokeiluilleen yhden naisen hallitsemassa instituutiossa.

Mai Murdmaa on asemansa ansiosta päässyt muita enemmän matkustamaan, minkä voi havaita joistakin Maurice Béjartin ja Mats Ekin vaikutteista hänen liikemateriaalissaan. Mutta Murdmaa ei kuitenkaan kykene reilusti irrottautumaan herooinen perinteen kahleesta.

Joukkokohtaukset Bulgakovin romaanin perustuvassa baletissa *Saatana saapuu Moskovaan* tuovat ällistyttävästi mieleen 30-luvun eurooppalaisen vapaan tanssin, joka Virossa edustaa modernia tanssia yhä 80-luvulla, mutta solistijaksot ovat kuin suoraan sankaribalettitraditiosta, patteettista, "näyttävää" liikettä.

Tyyllinen kahtiajako on kaavamainen ja ristiriitainenkin, varsinkin kun baletin sankarit suorittavat klassisia hypyjä ja piruetteja aiheisällöstä piittaamatta, "kansa" taas esiintyy yksitoikkoisin, ajojin kansantanssityyppisin askelin.

Missä baletin työmoraali

Bulgakovin romaania huiman satiirista otetta ja surrealismia ei Murdmaan baletti tällaisiin eväin tietenkään tavoita, ja tanssilliset kohokohdatkin

ovat lähinnä muutaman solistin, ennen muuta ensiluokkaisen ballerinan Kaie Körbin ansiota.

Latteaksi jää myös Lorcan runoihin rakennetun *Kuoleman ja syntymän laulujen* maailma.

Virolaisen säveltäjän Kuldar Sinkin lauluissa espanjalainen melos sykkii vastustamattoman vetoavasti, mutta Murdmaan työssä ei ole jälkeäkään poeettisuudesta ja intohimosta. Päinvastoin: Murdmaa on täyttänyt Sinkin musiikin keston askelilla samaan tapaan kuin tunnollinen kansalainen täyttää lomakkeen virastossa — minkäänlaisesta innoituksestahan ei silloin voi puhua.

Täydellinen innottomuus leimaa myös Estonia-baletin esitystä. Tyhjästä on paha nyhjästä, mutta huonosta työmoraaalista kertoo kyllä tanssijoiden liki täydellinen välinpitämättömyys teoksesta. He suorittavat kyllä askeleensa miten kuten, ulkokohtaisesti ja jännitteettömästi. Missä tahansa länsimaassa — Suomea ja Ruotsia valitettavasti lukuunottamatta — tällaiset tanssijat saisivat välittömästi loppu-tilin kouransa.

Esityksen (josta poistuinkin väliajalla) anti oli pelkäästään musiikillinen, kiitos Kuldar Sinkin, hänen laulunsa upeasti tulkinneen Estonia-teatterin mezzosopraanon Leili Tammelin ja soitinyhtyeen. Auli Räsänen

Estonia-baletin vierailu Suomen Kansallisopperassa. Mai Murdmaan baletit *Saatana saapuu Moskovaan* ja *Kuoleman ja syntymän laulut*.

— Mitä Mannerheim — Ptruu.

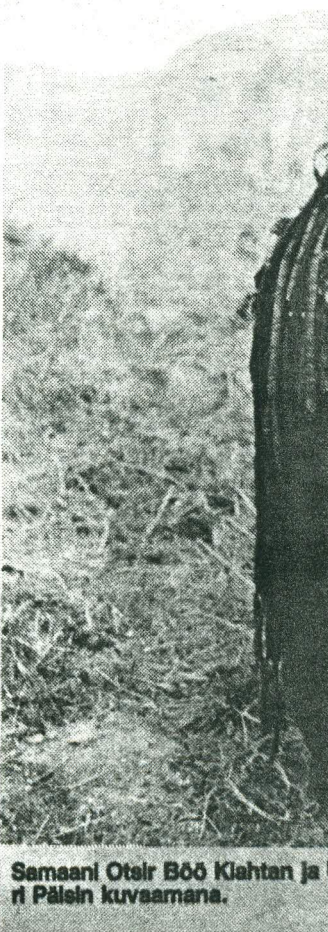
Tämä puujalkavit yleisölle lähes ainoa jana. Elämäkerroiss esiintyy näissä vai Mannerheimin muis markkinoilla aikoihin

Nyt tutkimusmatk säään, kun kuudent suomalaisia tutkimu taan Mannerheimiä, jia 300 vuoden ajalta

Kirjan idea syntyi kaksi puoli vuotta sitten kun suu niteltiin Suomen Kulttuurir haston 50-vuotisen taipale juhlintaa. Professorit Päiv Tommila ja Kalevi Rikkin huomasivat, että suomalais tutkimusmatkailijoita ei o koskaan esitelty samoissa ka sissa. Päätettiin pitää juhl näytely ja julkaista kirja, joi ka toimittajaksi saatiin dosen ti Markku Löytönen Helsingi yliopiston maantieteen laitol selta.

Merkillisiä ihmiskohtaloita

Eksoottisia tutkimusmatkail joita ja heidän värikkäitä elä mäntarinoitaan on Suomessa ollut niin paljon, että dosentti

Samaani Otair Böö Klautan ja ri Pälsin kuvaamana.